

**ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1**

ณัฐภรณ์ เทพอาวุธ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ปีการศึกษา 2560 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน จำนวน 103 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .660 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ครู การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

บทนำ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน SBM (School – Based Management) เป็นรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปจากส่วนกลาง หรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ มีอิสระ และความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไป สิ่งสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาในรูปแบบนี้ คือ ระบบ

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

การทำงานแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวข้องโดยตรงร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือตอบสนองและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ, 2545, หน้า 1) ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ปฏิรูปในด้านสถานศึกษา ปฏิรูปครู ปฏิรูปหลักสูตร และการเรียนการสอนปฏิรูประบบบริหารและการจัดการและยึดแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ

สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบประเภทหนึ่งในการที่จะบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้ประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้นั้น จำต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดจะมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในด้านเป้าหมาย บทบาท การตัดสินใจ และการติดต่อสื่อสารตามกรอบแนวคิดของเบคฮาร์ด (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2532, หน้า 66 – 75) ตามขอบข่ายและภารกิจงานการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานทั้ง 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 32) ถึงอย่างไรก็ตามการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการประสานงานกันในการทำงานในสถานศึกษา จึงทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษามีความสำคัญยิ่งสำหรับมนุษย์ การศึกษาที่ดีจะทำให้มนุษย์ได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการศึกษาของคนไทยแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จอยู่บ้างแต่ก็ยังมีปัญหาตรงที่ว่ายังไม่สอดคล้องกับความต้องการตามความจริง ตลอดถึงวิถีชีวิตของคนในสังคมเท่าที่ควร ปัญหาใหญ่ของการศึกษาไทย คือการไม่สามารถเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทำให้สังคมไทยอ่อนแอ ขัดแย้งทำลายตนเอง และวิกฤตการศึกษาไทยจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิรูปเพื่อให้มีการขkre่องทางปัญญา ปรับระบบโครงสร้างและกระบวนการให้ถูกต้องใหม่ ส่งผลถึงการปรับพฤติกรรมของบุคคลและองค์กร การเปลี่ยนแปลงก็จะเกิดขึ้นซึ่งเราคาดหวังว่าจะนำไปสู่การศึกษาที่ดี สามารถจัดปัญหาความยากจน สร้างทักษะชีวิต ทำให้ครอบครัวเป็นปึกแผ่น ชุมชนเข้มแข็ง อนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้การเมืองถูกต้อง สร้างอิสรภาพและความสุข สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2543, หน้า 31-35)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูในการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูนวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการสอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 138 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 103 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 5 ด้าน คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 138 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้จำนวน 103 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 68.9 เพศชาย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และระหว่าง 1-10 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบไปด้วยแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับเพศ และ

ประสบการณ์ในการสอน แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล รวมไปถึงข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .660 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 103 ฉบับ ประกอบด้วยระหว่าง 5 – 9 มีนาคม 2561 และนัดวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์ในการสอน

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเปรียบด้านมีความคิดเห็นด้านหลักการคืบอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล และลำดับสุดท้ายคือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ และด้านหลักการมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องมาจาก การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจในการบริหารตนเองจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีอิสระและเกิดความล่องตัวในการบริหารตนเอง กล่าวได้กล้าเสีย กล้าตัดสินใจ มีแนวทางหลายๆ แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาโดยได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ และคณะกรรมการสถานศึกษา เข้ามาร่วมกันบริหารงานในสถานศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาร์ วงศ์กระจำ (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย กล้าเอี่ยม (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมา เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ สายัญ ปองไป (2554, บทคัดย่อ) โดยศึกษาการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครพนม เขต 1 พบว่า การดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้น

พื้นฐาน โดยการให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 (กรมวิชาการ, 2546) หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยครู ชุมชน และกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนและมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีบทบาทในการสนับสนุนการบริหารงานงบประมาณโดยรวมประชุมปรึกษา มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ มีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษา นโยบาย และแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (อ้างถึงใน กล่าวไว้ว่า หลักการมีส่วนร่วมและการให้ความร่วมมือ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน

1.3 ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก โรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง ได้เข้าร่วมกระบวนการจัดกิจกรรมและเสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตามความเหมาะสม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป มีการร่วมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำนโยบายและหาแนวทางในการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พัฒนาการจัดการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น มีการรับฟังคำแนะนำจากคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เกี่ยวกับความต้องการของท้องถิ่นเพื่อนำไปพัฒนา มีการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน อย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน อย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับการถ่ายโอนการจัดการศึกษาไปยังท้องถิ่น ชุมชนและท้องถิ่น ร่วมบริหารจัดการด้านบุคลากรของโรงเรียนตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย หนูชู (2552, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสคุน โดยรวมเห็นว่าการปฏิบัติระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โรงเรียนมีวิธีการและรูปแบบการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนซึ่งมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวฟวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวฟวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการประเมินผลและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเป็นระยะและนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงแก้ไข มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และการตรวจสอบการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก (ส.ม.ศ.) มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานด้านงานงบประมาณของโรงเรียนเป็นไปด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา มีการสรุปรายงานการดำเนินการประจำปีให้ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาได้ทราบปีละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนเป็นไปด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติงานด้านบุคลากรของโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีการสรุปผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อรับทราบให้ความเห็นชอบและรายงานต่อสาธารณะชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพล สุดสายเนตร (2556) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุลอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารงานโดยใช้หลักการกระจายอำนาจของผู้บริหารในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้กำหนดแนวทางในการจัดหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้รับอิสระในการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านบุคลากร ได้รับอิสระในการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านงบประมาณ ได้รับอิสระในการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านวิชาการ มีอิสระในการกำหนดแนวทางนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอน ได้รับอิสระการใช้อำนาจในการตัดสินใจ สิ่งการในด้านต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ และได้รับอิสระในการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวณี ทิพย์วาริ (2548, หน้า 78) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ครูมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจน และเห็นความสำคัญในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานในโรงเรียนโดยเน้นการกระจายอำนาจ และครูมีช่องทางในการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาได้หลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณยุพา วิโนทพรรษ์ (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการทิศทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะทำให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ และให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ ควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับทิศทางและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้องโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม และควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน และควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น โรงเรียนทุกโรงเรียนในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ต่างเป็นโรงเรียนที่ต้องรับนโยบายทุกด้านจากต้นสังกัดเดียวกันทั้งจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอนและผู้บริหารทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรที่สถานศึกษาต้องพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และความมุ่งหวังของชุมชน โรงเรียนแต่ละแห่งมีแนวในการจัดการเรียนการสอนตามแนวนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปในแนวเดียวกันทั้งหมดทั่วประเทศ ด้วยการพัฒนาการบริหารงาน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 12) ทำให้ครูผู้สอนทุกคนแม้จะมีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน แต่ก็ต่างทำงานโดยยึดกฎระเบียบ ส่งผลให้บทบาทการบริหารงานเพื่อให้งานเสร็จตามกำหนดเวลาอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิจา ทักษาศตร (2546, หน้า 49 – 59) ได้ศึกษาความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ורתัย ริมศิริ (2547, หน้า 47 – 57) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักการกระจายอำนาจ โรงเรียนควรมีการแบ่งงานและความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความถนัดและความสามารถของบุคคล และควรกำหนดแนวทางในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม โรงเรียนควรร่วมกับชุมชน กำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา และควรเปิดโอกาสให้ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น
3. ด้านหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริหารจัดการงาน 4 ฝ่ายของโรงเรียน
4. ด้านหลักการบริหารตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
5. ด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำมติในที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติจริง และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากด้านนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเครือข่ายเมืองทุ่งเวพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. “ขกช่องทางปัญญา ทางรอดจากความหายนะ” วารสารข้าราชการครู 20.6 (สิงหาคม – กันยายน 2543) หน้า 31-35.
- บุญช่วย หนูชู. (2552). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านไสคุน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วรุณยุพา วิโนทพรรษ์. (2546). การศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัชรพล สุดสายเนตร. (2556). การบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันชัย กล้าเอี่ยม. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). คู่มือสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.).
- สายัญ ปองไป. (2554). การดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล. (2532). การพัฒนาทีมงาน. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา.
- สุนิจา ทนศาสตร. (2546). การศึกษาความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- เสาร์ วงศ์กระจ่าง. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสกลนคร.
- เสาวณี ทิพย์วาริ. (2548). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- อรรถัย ริมศิริ. (2547). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน
รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.